Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KSJAL/pbcePzSzsj-U/26
Názov predmetu	praktikum zo slovnej zásoby súčasnej slovenčiny
Rozsah	1P + 1S
Počet kreditov	3
Vyučujúci	Mgr. Zdenka Kumorová, PhD., univ. doc. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Hodnotenie predmetu pozostáva z lexikálnej analýzy na vybranú tému, ktorá predstavuje 40 % celkového hodnotenia predmetu, a zároveň z ústnej skúšky, ktorá sa realizuje v skúškovom období. Za skúšku môže študent získať maximálne 60 % bodov z celkového hodnotenia za predmet.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %): A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

Hodnotenie predmetu pozostáva z lexikálnej analýzy na vybranú tému, ktorá predstavuje 40 % celkového hodnotenia predmetu, a zároveň z ústnej skúšky, ktorá sa realizuje v skúškovom období. Za skúšku môže študent získať maximálne 60 % bodov z celkového hodnotenia za predmet.

Záverečné hodnotenie

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %): A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

1. Vedomosti: Študent získa ucelený obraz o systéme v lexikálnej zásobe, o princípoch jej diferenciácie a organizácie, o sémantických a formálnych vzťahoch v lexikálnej zásobe a o slove ako centrálnej jednotke lexikálneho systému.
2. Zručnosti: Po úspešnom absolvovaní predmetu vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi a je schopný aplikovať teoretické vedomosti z oblasti lexikológie na lexikálnu interpretáciu vybraných textov, u študenta sa rozvinie jeho digitálna gramotnosť využívaním vzdelávacích platforiem a interaktívnych digitalizovaných úloh zameraných na lexikálne disciplíny;
jeho digitálna gramotnosť sa rozvíja aj prácou s jazykovým korpusom a s elektronickými slovníkmi.
3. Profesijné kompetencie: Pri výkone svojej profesie v edukačnej praxi je schopný absolvent predmetu didakticky transformovať poznatky z lexikálnej roviny, hlavne z oblasti semaziológie, lexikografie a frazeológie.
4. Prenositeľné kompetencie: Premostením lexikológie s ostatnými jazykovými rovinami a komplexným pohľadom na rôznorodosť lexikálnych vzťahov a prostriedkov a ich uvedením do pragmatickej roviny

používania sa u študenta prehĺbi schopnosť uvažovať v širších jazykových súvislostiach. Zároveň sa rozvíja jeho schopnosť kreatívne a funkčne tvoriť písané a ústne jazykové prejavy vzhľadom na diferencované možnosti slova.

Stručná osnova predmetu

Prednášky:
1. Lexikológia, lexikologické disciplíny, lexikálna rovina a lexika. Lexikografia a typológia slovníkov; práca s jazykovým korpusom a s elektronickými slovníkmi na stránke JÚĽŠ SAV.
2. Členenie slovnej zásoby zo sémantického hľadiska.
3. Členenie slovnej zásoby z hľadiska spisovnosti.
4. Členenie slovnej zásoby zo štylistického hľadiska.
5. Členenie slovnej zásoby z časového hľadiska.
6. Členenie slovnej zásoby z emocionálno-expresívneho hľadiska.
7. Členenie slovnej zásoby z hľadiska pôvodu – preberanie lexikálnych jednotiek a rozširovania lexikálnej zásoby.
8. Viacslovné pomenovania: lexikalizované spojenia.
9. Viacslovné pomenovania: frazémy.
10. Derivačné slovotvorné postupy.
11. Kompozičné slovotvorné postupy.
12. Pretvorenie jestvujúcich lexikálnych jednotiek.

Semináre:
1. Odhaľovanie jednotlivých vrstiev lexikálnej zásoby slovenčiny v texte.
2. Funkčné a kontextové možnosti polysémických slov, homoným, synoným a antoným v textoch.
3. Interpretácia lexikálnych jednotiek z hľadiska spisovnosti vo vybraných textoch a cvičeniach.
4. Interpretácia lexikálnych jednotiek z hľadiska štýlu vo vybraných textoch a cvičeniach.
5. Interpretácia lexikálnych jednotiek z hľadiska času vo vybraných textoch a cvičeniach.
6. Interpretácia expresívnej lexiky vo vybraných textoch a cvičeniach.
7. Interpretácia lexikálnych jednotiek z hľadiska pôvodu vo vybraných textoch a cvičeniach.
8. Interpretácia lexikalizovaných a voľných syntagmatických spojení vo vybraných textoch a cvičeniach.
9. Interpretácia frazeologických jednotiek vo vybraných textoch a cvičeniach.
10. Tvorenie slov pomocou odvodzovania – interpretácia slovotvorných prostriedkov.
11. Tvorenie kompozít a ich vplyv na pravopisnú stránku.
12. Tvorenie skratiek, univerbátov a multiverbátov a ich využitie v komunikačnej praxi.
Pozn. Priebežné využívanie vzdelávacích portálov, interaktívnych digitalizovaných úloh, práce s elektronickými slovníkmi a jazykovým korpusom, napr.: https://www.viemeposlovensky.sk/, https://www.gramar.in/sk/, https://e-ucebnice.ff.ucm.sk/, https://slovnik.juls.savba.sk/.

Sylabus predmetu

Podmienky na absolvovanie predmetu:
Hodnotenie predmetu pozostáva z lexikálnej analýzy na vybranú tému, ktorá predstavuje 40 % celkového hodnotenia predmetu, a zároveň z ústnej skúšky, ktorá sa realizuje v skúškovom období. Za skúšku môže študent získať maximálne 60 % bodov z celkového hodnotenia za predmet.
Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %): A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania:
1. Vedomosti: Študent získa ucelený obraz o systéme v lexikálnej zásobe, o princípoch jej diferenciácie a organizácie, o sémantických a formálnych vzťahoch v lexikálnej zásobe a o slove ako centrálnej jednotke lexikálneho systému.

2. Zručnosti: Po úspešnom absolvovaní predmetu vie vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi a je schopný aplikovať teoretické vedomosti z oblasti lexikológie na lexikálnu interpretáciu vybraných textov, u študenta sa rozvinie jeho digitálna gramotnosť využívaním vzdelávacích platforiem a interaktívnych digitalizovaných úloh zameraných na lexikálne disciplíny;
jeho digitálna gramotnosť sa rozvíja aj prácou s jazykovým korpusom a s elektronickými slovníkmi.
3. Profesijné kompetencie: Pri výkone svojej profesie v edukačnej praxi je schopný absolvent predmetu didakticky transformovať poznatky z lexikálnej roviny, hlavne z oblasti semaziológie, lexikografie a frazeológie.
4. Prenositeľné kompetencie: Premostením lexikológie s ostatnými jazykovými rovinami a komplexným pohľadom na rôznorodosť lexikálnych vzťahov a prostriedkov a ich uvedením do pragmatickej roviny používania sa u študenta prehĺbi schopnosť uvažovať v širších jazykových súvislostiach. Zároveň sa rozvíja jeho schopnosť kreatívne a funkčne tvoriť písané a ústne jazykové prejavy vzhľadom na diferencované možnosti slova.

Stručná osnova predmetu:
Prednášky:
1. Lexikológia, lexikologické disciplíny, lexikálna rovina a lexika. Lexikografia a typológia slovníkov; práca s jazykovým korpusom a s elektronickými slovníkmi na stránke JÚĽŠ SAV.
2. Členenie slovnej zásoby zo sémantického hľadiska.
3. Členenie slovnej zásoby z hľadiska spisovnosti.
4. Členenie slovnej zásoby zo štylistického hľadiska.
5. Členenie slovnej zásoby z časového hľadiska.
6. Členenie slovnej zásoby z emocionálno-expresívneho hľadiska.
7. Členenie slovnej zásoby z hľadiska pôvodu – preberanie lexikálnych jednotiek a rozširovania lexikálnej zásoby.
8. Viacslovné pomenovania: lexikalizované spojenia.
9. Viacslovné pomenovania: frazémy.
10. Derivačné slovotvorné postupy.
11. Kompozičné slovotvorné postupy.
12. Pretvorenie jestvujúcich lexikálnych jednotiek.

Semináre:
1. Odhaľovanie jednotlivých vrstiev lexikálnej zásoby slovenčiny v texte.
2. Funkčné a kontextové možnosti polysémických slov, homoným, synoným a antoným v textoch.
3. Interpretácia lexikálnych jednotiek z hľadiska spisovnosti vo vybraných textoch a cvičeniach.
4. Interpretácia lexikálnych jednotiek z hľadiska štýlu vo vybraných textoch a cvičeniach.
5. Interpretácia lexikálnych jednotiek z hľadiska času vo vybraných textoch a cvičeniach.
6. Interpretácia expresívnej lexiky vo vybraných textoch a cvičeniach.
7. Interpretácia lexikálnych jednotiek z hľadiska pôvodu vo vybraných textoch a cvičeniach.
8. Interpretácia lexikalizovaných a voľných syntagmatických spojení vo vybraných textoch a cvičeniach.
9. Interpretácia frazeologických jednotiek vo vybraných textoch a cvičeniach.
10. Tvorenie slov pomocou odvodzovania – interpretácia slovotvorných prostriedkov.
11. Tvorenie kompozít a ich vplyv na pravopisnú stránku.
12. Tvorenie skratiek, univerbátov a multiverbátov a ich využitie v komunikačnej praxi.
Pozn. Priebežné využívanie vzdelávacích portálov, interaktívnych digitalizovaných úloh, práce s elektronickými slovníkmi a jazykovým korpusom, napr.: https://www.viemeposlovensky.sk/, https://www.gramar.in/sk/, https://e-ucebnice.ff.ucm.sk/, https://slovnik.juls.savba.sk/.

Odporúčaná literatúra:
DOLNÍK, J. 2003. Lexikológia. Bratislava: Univerzita Komenského, 236 s. ISBN 80-223-1733-0. FURDÍK, J.

2004. Slovenská slovotvorba. Prešov: Náuka, 200 s. ISBN 80-89038-28-X.
KUMOROVÁ, Z. 2023. Lexikológia slovenského jazyka v učiteľskej praxi. Trnava: FF UCM, 133 s. ISBN 978-80-572-0299-8.
MLACEK, J. 2001. Tvary a tváre frazém v slovenčine. Bratislava: Stimul – Centrum informatiky a vzdelávania FF UK, 169 s. ISBN 80-88982-40-5.
OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M. 2013. Kapitoly z lexikológie (lexikálna syntagmatika a viacslovné pomenovania). Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 252 s. ISBN s. 978-80-555-0938-9.
ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A. 2011. Lexikológia slovenčiny. Učebné texty a cvičenia. Bratislava: Univerzita Komenského, 251 s. ISBN 978-80-8127-030-7.
PAVLOVIČ, J. 2015. Náuka o slovnej zásobe. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, 106 s. ISBN 978-80-8082-928-5.
RIPKA, I. – IMRICHOVÁ, M. 2003. Základy slovenskej lexikológie. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 150 s. ISBN 80-8068-207-0.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Typ predmetu (P, PV, V): P
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 1 hodina prednášok a 1 hodina seminárov týždenne
Metóda štúdia: externá
Forma štúdia: prezenčná
- časová záťaž študenta: 90 hodín, z toho:
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín
samoštúdium: 66 hodín

Odporúčaná literatúra

Odporúčaná literatúra:
DOLNÍK, J. 2003. Lexikológia. Bratislava: Univerzita Komenského, 236 s. ISBN 80-223-1733-0. FURDÍK, J. 2004. Slovenská slovotvorba. Prešov: Náuka, 200 s. ISBN 80-89038-28-X.
KUMOROVÁ, Z. 2023. Lexikológia slovenského jazyka v učiteľskej praxi. Trnava: FF UCM, 133 s. ISBN 978-80-572-0299-8.
MLACEK, J. 2001. Tvary a tváre frazém v slovenčine. Bratislava: Stimul – Centrum informatiky a vzdelávania FF UK, 169 s. ISBN 80-88982-40-5.
OLOŠTIAK, M. – IVANOVÁ, M. 2013. Kapitoly z lexikológie (lexikálna syntagmatika a viacslovné pomenovania). Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 252 s. ISBN s. 978-80-555-0938-9.
ORGOŇOVÁ, O. – BOHUNICKÁ, A. 2011. Lexikológia slovenčiny. Učebné texty a cvičenia. Bratislava: Univerzita Komenského, 251 s. ISBN 978-80-8127-030-7.
PAVLOVIČ, J. 2015. Náuka o slovnej zásobe. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, 106 s. ISBN 978-80-8082-928-5.
RIPKA, I. – IMRICHOVÁ, M. 2003. Základy slovenskej lexikológie. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, 150 s. ISBN 80-8068-207-0.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský

Poznámky

- časová záťaž študenta: 90 hodín, z toho:
Prezenčné / Kombinované štúdium (P, S, C): 24 hodín
samoštúdium: 66 hodín